

21.1.2025 36. helluntain jälkeisen viikon tiistai

Vuoroluvun mukainen epistola on Hepr. 12: 25 – 26; 13: 22 – 25 ja evankeliumi Mark. 10: 2 – 12. Kyseessä on 31. helluntain jälkeisen viikon tiistain teksteistä. Löydät ne 17.12.2024 kohdalta.

Kodinpyhityksen evankeliumi (ensimmäinen vaihtoehto)

”Jeesus tuli Jerikoon ja kulki kaupungin halki. Siellä asui mies, jonka nimi oli Sakkeus. Hän oli publikaanien esimies ja hyvin rikas. Hän halusi nähdä, mikä mies Jeesus oli, mutta ei pienikokoisena ylettynyt kurkistamaan väkijoukon takaa. Niinpä hän juoksi jonkin matkaa edemmäs ja kiipesi metsäviikunapuuhun nähdäkseen Jeesuksen, joka oli tulossa sitä tietä. Mutta tultuaan sille kohtaa Jeesus katsoi ylös ja sanoi: ”Sakkeus, tule kiireesti alas. Tänään minun on määrä olla vieraana sinun kodissasi.” Sakkeus tuli kiireesti alas ja otti iloiten Jeesuksen vieraakseen. Kun ihmiset näkivät tämän, he sanoivat paheksuen: ”Syntisen miehen talon hän otti majapaikakseen.” Mutta Sakkeus sanoi Herralle kaikkien kuullen: ”Herra, näin minä teen: puolet omaisuudestani annan köyhille, ja keneltä olen liikaa kiskonut, sille maksan nelinkertaisesti takaisin.” Sen kuultuaan Jeesus sanoi häneen viitaten: ”Tänään on pelastus tullut tämän perheen osaksi. Onhan hänkin Abrahamin poika. Juuri sitä, mikä on kadonnut, Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan.” (Luuk. 19: 1 – 10)

Tämä kertomus on vain Luukkaalla. Nimi Sakkeus merkitsee puhdasta, viatonta, oikeamielistä tai Jumala muistaa. Hänestä on taustaksi muistettava kaksi asiaa. Ensinnäkin hän oli tullimies ja todennäköisesti käytti asemaansa hyväksi väärällä tavalla. Toiseksi hän oli todennäköisesti hyvin rikas. Mutta hän vastasi Jumalan esittämään kutsuun ja muutti ahneuden anteliaisuudeksi vapauttaen itsensä omistamisen orjuudesta.

Jeesus on matkalla kohti kärsimyksiään ja tulee Jerikon kaupungin kulkeakseen sen läpi. Kaupungin läpi kulki merkittävä tie kohti Jerusalemiä ja se antoi publikaaneille hyvät edellytykset kerätä tullimaksuja. Lyhyenä Sakkeuksen ainoa mahdollisuus nähdä Jeesus oli kiivetä puuhun. Halu nähdä tai kohdata Jeesus johtaa Sakkeuksen kohti pelastusta. ”Tänään minun on määrä olla vieraana sinun kodissasi” ilmaisee, että Jeesus noudattaa tässä jo ennakolta laadittua pelastussuunnitelmaa. Nyt pelastus tuodaan Sakkeuksen kotiin. Sakkeus kohdattuaan Jeesuksen toimii epäroimättä.

”He sanoivat paheksuen: ”Syntisen miehen talon hän otti majapaikakseen.” Tässä Jeesus rikkoi juutalaisten perinteisen käyttäytymisen. Juutalaiset eivät olleet yhteyksissä niiden kanssa, jotka olivat

syntisiä. Sakkeusta pidettiin syntisenä, sillä publikaanit tunnettiin erärehellisiksi veronkerääjiksi ja jotka myös tekivät yhteistyötä pakanallisen miehittäjävaltion kanssa.

Aikaisemmin Jeesuksen ollessa tullimiehen kodissa (Luuk. 5: 27 – 32) Hän itse vastasi Häntä kohtaan esitettyyn arvosteluun. Nyt tähän arvosteluun vastaakin Sakkeus. Hän lupaa puolet omaisuudestaan köyhille ja jos hän on vääryydellä saanut joltakin rahaa, niin hän korvaa sen nelinkertaisesti takaisin. Tämä lupaus voidaan ymmärtää kahdella eri tavalla. Jos Sakkeus puhuu asiasta tulevaisuuteen liittyen, niin hän osoittaa, että hän ei enää ole syntinen. Jos Sakkeus puhuu jo olemassa olevasta toiminnastaan, niin hän osoittaa olevansa synnitön, sillä hän on antelias ja oikeudenmukainen. Jälkimmäisessä tulkinnassa Jeesus todistaa oikeaksi Sakkeuksen hyvän maineen. Oikeampi on ensimmäinen tulkinta, Sakkeus muuttaa entistä väärää toimintatapaansa. Jos ensimmäinen tulkinta olisi oikea, niin silloin Sakkeus olisi itse ansainnut itselleen pelastuksen. Korvauksen määrä, minkä Sakkeus esittää, on Vanhan testamentin ohjeen mukainen (vrt. 2. Moos. 21: 37).

Se, että Jeesus itse tarjoutuu vieraaksi, ja Sakkeus ottaa Hänet vastaan, muuttaa Sakkeuksen elämän ja pelastus tulee ”tämän perheen osaksi”. Vanhempi käänös ei puhu perheestä, vaan huoneesta, sana voitaisiin suomentaa taloksi, rakennukseksi tai huoneeksi. Jeesuksen läsnäolo tekee mahdolliseksi sen, mikä ihmiselle oli mahdotonta. Tässä siis rikas mies meni neulansilmästä läpi. Mutta se edellytti perusteellista muutosta. ”Onhan hänkin Abrahamin poika.” Sakkeus oli palannut Abrahamin uskoon. Nyt tämä syntisenä pidetty kuuluukin Jumalan valittujen joukkoon.

”Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan” kadonneita. Sakkeus oli kadonnut Jumalan luota, mutta nyt hän on tullut takaisin. Tässä on Luukkaan evankeliumin tiivistelmä Jeesuksesta: Hän opettaa Jumalan armosta.

Kodinpyhityksen evankeliumi (toinen vaihtoehto)

”Kuusi päivää ennen pääsiäistä Jeesus tuli Betaniaan, missä hänen kuolleista herättämänsä Lasarus asui. Jeesukselle tarjottiin siellä ateriat. Martta palveli vieraita, ja Lasarus oli yksi Jeesuksen pöytäkumppaneista. Maria otti täyden pullon aitoa, hyvin kallista nardusöljyä, voiteli Jeesuksen jalat ja kuivasi ne hiuksillaan. Koko huone tuli täyteen voiteen tuoksua.” (Joh. 12: 1 – 3)

Vastaava teksti löytyy kaikilta evankelistoilta (Matt. 26: 6 - 7; Mark. 14: 3; Luuk. 7: 36 – 38). Kertomuksen yksityiskohdat vaihtelevat eri evankelistoilla.

Johanneksen evankeliumi yhdistää tapahtuman kuolleista herätetyn Lasaruksen kertomukseen. Tapahtumapaikka on Betania, noin kolmen kilometrin päässä vanhasta Jerusalemita, Öljyvuoren itärinteellä. Nykyään Betania on osa nykyistä Jerusalemiä. Johannes ajoittaa tapahtuman olleen kuusi päivää ennen pääsiäistä.

Martta esitetään hänelle ”varatussa roolissa” palvelemissa vieraita (vrt. Luuk. 10: 40).

Nardus-öljy on kallisarvoista öljyä, jota saadaan Pohjois-Intiassa kasvavan kasvin juurista. Se oli Palestiinassa siis tuontitavaraa. Usein sitä sekoitetaan halvempiin öljyihin. Johannes korostaa, että nyt käytetty öljy oli aitoa, siihen ei siis ollut lisätty mitään muuta öljyä. Nykyinen suomennos sanoo narduksesta, että sitä oli ”täysi pullo”. Vanhempi suomennos puhuu naulasta, joka on painomitta ja noin 325 grammaa. Normaalikäytännössä sillä ei tuona aikana voideltaisi jalkoja.

Tekstimme on lyhyt ja käsittää vain osan tapahtumasta. Sen takia kannattaa tässä yhteydessä mainita, että tämän pullon arvoksi Juudas Iskariot arvioi kolmeksisadaksi denaariksi eli työmiehen vuosipalkaksi. Jeesus itse totesi, että voitelu tehtiin ”hautaamistani varten” (Joh. 12: 7).

Mihin tämä ateria liittyy ja mikä tarkoitus sillä on? Nisankuun kymmenentenä päivänä valittiin karitsa, joka neljäntenätoista päivänä teurastettiin iltahämärissä (2. Moos. 12: 3). Edeltävänä iltana oli juhla-ateria. Tälle aterialle Jeesus osallistui. Hänen valintansa oikeaksi uhriksi oli tapahtuva seuraavana päivänä. Tähän Marian toimittama voitelu viittasi.

Muuta kuin kotia siunattaessa luettava evankeliumi

”Minä kerron teille, millainen on se, joka tulee minun luokseni, kuulee minun sanani ja tekee niiden mukaan. Hän on kuin mies, joka taloa rakentaessaan kaivoi syvään ja laski perustuksen kalliolle. Kun sitten vedet tulivat ja syöksyivät taloa vasten, ne eivät saaneet sitä horjumaan, koska se oli hyvin rakennettu. Se taas, joka kuulee mutta ei tee, on kuin mies, joka rakensi talon maan pinnalle, ilman perustusta. Kun tulvavedet syöksyivät taloa vasten, se sortui heti maan tasalle.” (Luuk. 6: 47 – 49)

Tämä opetus löytyy myös Matteukselta (Matt. 7: 24 – 27). Se on osoitettu niille, joista mahdollisesti oli tulossa Jeesuksen opetuslapsia. Se ei riitä, että kutsuu Jeesusta Herraksi. Uuden Israelin jäseneksi tultiin vain toteuttamalla Jeesuksen opetus omassa elämässä. Tämä merkitsee lainaamista ilman varmuutta, saako lainan takaisin, omasta jakamista, lähimmäisen rakastamista.

Talon rakentamisesta kertovassa tekstissä mainitaan kallio. Tämä kallio on Kristus (1. Kor.10: 4). Olosuhteet Palestiinassa ovat toisenlaiset kuin Suomessa. Rankkasateet aiheuttavat tulvia ja vievät mennessään huonosti perustettuja rakennuksia. Hengellisen hyvän perustan kristilliselle elämälle antaa Kristuksen opetuksen toteuttaminen jokapäiväisessä elämässä. Silloin erilaiset kiusaukset tai onnettomuudet eivät vahingoita ihmistä. Jos ihminen ei toteuta Kristuksen opetusta, niin edellä mainitut uhat voivat toteutua hänen elämässään vahingoittavalla tavalla.